SISSEJUHATUSEKS.

Omavalitsuse elus ühe volikogu volituste kestus kujundab teatava ajastu. Linnavalitsus on linna ülesannete tegeliku teostajana volikogu kommunaalpoliitiliste eesmärkide kandja. Seega ühe volikogu aegse linnavalitsuse isikliku koostise muutumatus on volikogu tegevusjärgu rakenduse ja taotluste terviklikkuse eelduseks.

Käesoleva teose ülesandeks on kirjeldada Tartu linnaomavalitsuse tegevust viienda iseseisvusaegse linnavolikogu volituste ajal aastail 1931 kuni 1934.

Selle ajastu algusosa on kirjeldatud pikemalt juba „Tartu I". Käesolev tegevusülevaade jätkab selle ajalõike tegevuse kirjeldamist, lõpetades uue linnavalitsuse ametisse astumisega aprillis 1934.

Järgnevate sissejuhatavate ridade eesmärgiks on anda kokkusurutud kujul üldiseloomustus sellele ajale, tõstes siin esile silmapaistvamaid sündmusi ja olukordi. Kõigi linnavalitsuse tegevusse puutuvate asjaolude käsitlus leidub aga käesoleva ülevaate vastavais peatükkides.

Kirjeldataval ajastul meie majanduskriis saavutas oma haripunkti. Suur hindade langus, raske tööpuuduse tõus ja seisak tööstuses, mis tähistasid kriisi, ei jätnud avaldamata oma tulemusi ka linnaomavalitsuse elus.

Langesid tulud linna ettevõtteist, tuli alandada makse, vähenesid mitmesugused riiklikud toetused. Hoolekanne nõudis vaesuse süvenedes aga suuremaid kulusid, avalike tööde kulud eelarvesse võetud summadega võrreldes mitmekordistusid tööde kestes.

Kõige selle tõttu oli linnaomavalitsus sunnitud teotsema allesjäänud võimaluste piirides ettevaatlikult, et hoida vajalisi reserve sotsiaalhädadega võitlemiseks. Seetõttu ei suuda tähendatud ajajärk näidata erilisi saavutusi neil aladel, kus olukord on lubanud piirduda ainult hädavajalisega. Kõigist uusi kulusid nõudvaist uuendustest on tulnud loobuda seal, kus see on osutunud võimalikuks.

Tulude suur langus sundis otsima uusi allikaid ja võimalusi, eriti pöörama tähelepanu linna ettevõtete tulukuse tõstmisele. Esmajoones jätkati elektrijaama tegevuse ja ulatuspiirkonna laiendamist. Asuti propageerima turba tarvitamist ja suuremal määral elektri tarvituselevõtmist majapidamise tarbeiks. Suurendati linnapanga põhikapitali, laiendati laenukassa tegevust ja korraldati ümber pudretivabrik vastavalt veevärgi sisseseadmisega muutunud olukorrale. Jaama mõisa karjapidamise tulukuse tõstmiseks ja elanike tervishoiu huvides seati sisse

Tartu II, lk. 19